

A-Kruunu podcast – vieraana Henna Helander

”Joo, siis tosiaan silloin 70-luvulta säästettiin niistä julkisivuista ja siitä ympäristöstä ja nyt säästetään sit sieltä talon sisältä, tämä on tavallaan sitä mistä säästetään. Ja minä olen kyllä itse sitä mieltä, et toi kustannustehokkuuskin, niin me ollaan nyt vähän siinä 70-luvun prosessin vankina. Samalla rahalla me pystyittäisiin tekemään ihmisille parempia asuntoja, elinympäristöjä. Mutta se prosessi on niin vahva, että kaikki on rakennettu sen tietyn prosessin ympärille, joka tuottaa sen tietyn lopputuloksen. Tää on mun mielestä ehkä se suurin ongelma missä ollaan.”

Asumisen laatu podcast keskittyy nimensä mukaisesti asumisen laatuun monelta näkökulmalta, haastateltavina on alan asiantuntijoita laidasta laitaan ja pyrimme kaikkien kanssa löytämään näkökulmia, jotka ei välttämättä muuten pääse esiin. Minä olen toimittaja Päivi Ruuskanen ja juonnan tämän podcastin, jonka tarjoaa meille A-kruunu Oy. Valtion eritystehtäväyhtiö, joka rakennuttaa kohtuuhintaisia ARA-vuokra-asuntoja.

Tällä kertaa vieraanani on arkkitehti ja Suomen arkkitehtiliitto SAFAn puheenjohtaja Henna Helander. Henna tunnetaan intohimoisena paremman asumisen puolestapuhujana, joka korostaa kauneuden, valon ja ihmisten tarpeiden huomionottamista suunnittelussa. Erinomaisia lähtökohtia laadukkaalle asumiselle, ja näihin asioihin keskitymme tämänkertaisessa Asumisen laatu -podcast jaksossa, tervetuloa Henna.

Kiitos

- Kertoisitko alkuun mitä sinun mielestäsi tänä päivänä kuuluu laadukkaaseen asumiseen ja miksi näin?

Tänä päivänä laadukkaaseen asumiseen kuuluu oikeastaan ne kaikki samat asiat mitkä on kuulunut vaikkapa 50-luvulla. Ihminen otetaan huomioon, ihminen kaipaa varsinkin täällä pohjolan perukoilla valoa. Ihminen viettää tosi paljon aikaa sisätiloissa - 70%, niin se on tosi tärkeitä. Kun puhutaan asumisesta niin minkälaiset dimensiot siellä kodissa oikein on. Minkä kokoinen asunto on, miten sitä pystyy käyttämään. Miten se asettuu ympäristöön, mitä mahdollisuuksia se antaa. Perusasioita. Asuminenhan on karkeasti ottaen yksinkertaisimmillaan suojaa ilmasto-olosuhteita vastaan ja sit mahdollistaa kaikennäköisiä toimintoja. Tarvitaan myös kotia, kaikkea inhimillistä ja tunneyhteyttä siihen. Osittain se rakentuu siitä asunnosta ja osittain mitä ihminen tuo sinne itse.

- Hyviä näkökulmia, tekijöitä, jotka ovat tosiaan niin kun sanoitkin, aikakaudesta riippumatta, nuo ovat tärkeitä tekijöitä. Kertaatko vielä, miten asutosuunnittelu on muuttunut voimakkaimman kaupungistumisen alkujuurilta 50-luvulta lähtien, miten noita asioita on otettu huomioon eri aikakausina?

Asuminen menee vähän niin kuin sykleissä. 50-luku oli hyvin ihmislähtöinen aikakausi, silloin sodan jälkeen oli pula kaikesta, piti tehdä tosi, tosi niukasti. Tehtiin niukoilla materiaaleilla, yksinkertaisilla materiaaleilla ja aika pienillä tiloilla. Toisaalta jopa kylpyhuoneessa oli ikkuna, tietenkin se oli tuulettavuuden ja kosteuden hallinnan takia siellä. Keittiöissä, keittokomeroissa, ne oli niukkoja mutta niissä oli ikkuna, usein niihin mahtui jopa pöytä. Huoneet olivat aika neliönmallisia, helposti kalustettavia. Ja siinä oli sellainen, vois sanoa

ihmimillinen kosketus tähän koko rakentamiseen. Materiaalit olivat puuta, tiiltä, tämmöisiä asioita, jotka olivat tosi kiva kosketella. 60-luvulla alkoi teollistumisen aikakausi. Ja se olikin tarpeen, koska silloinhan tapahtui aloitus lähiölle, suuremmat ihmismäärät muuttivat kaupunkeihin. Silloin kehiteltiin betonirunkojärjestelmiä, joka oli silloin aika alkutekijöissään. Ne eivät vielä määränneet suunnittelua, mutta tiloista tuli vähän isompia. Edelleen oli ihanteita, että pääsee esim asunnon ympäri ja asuntoja oli hirveen erityyppisiä, tehtiin ja kokeiltiin erityyppisiä asuntoja. Tuli enemmän parvekkeita ja isommat ikkunat ja tällaista.

- Mitä tarkoitat erityyppisillä asunnoilla?

Esimerkiksi Tapiola. Tapiolan synty tässä 50-60-luvun vaihteessa, niin haluttiin löytää yksinkertaisia tapoja tehdä esimerkiksi rivitaloja. Rivitaloja ei oltu oikeastaan tehty paljokaan aiemmin Suomessa. Kokeiltiin kerrostaloja missä on vaan tietyn tyyppisiä ihmisiä ja asuntoja, esimerkiksi pienempiä asuntoja, tornitaloja tai perheasuntoja ja mitä ne voi olla. Terassitalot tuli silloin, atriumtalot tuli... No terassitaloja oli jo jonkun verran aiemminkin, mutta atriumtalot tuli ja tosiaan rivitaloissa tuli paljon uusia variaatiota. Sitten 60-70-luvun välissä teollistuminen alkoi saada tällaisia, alettiin todella standardoimaan ja silloin tämä tekniikka ja prosessi otti vallan. Olen kuullut jopa, että arkkitehtejä yliopistollakin asuntosuunnittelussa on opetettu, että mikä on nosturin kääntösäde. Se oli se millä lähiöitä suunniteltiin. Nosturin kääntösäde määräsi sen, mihin tuli rakennukset. Kun 50-60-luvulla oli vielä sitä ympäristön sopeuttamista, että jos menee jonnekin 50-luvun lähiöön niin siellä ei ole kauheasti räjäytetty kallioita. 60-luvulla jo jonkun verran, mutta 70-luvulla sitten haluttiin mahdollisemman lanattua ja tosi vähän sitä alkuperäistä kasvillisuutta, ja sitten ne laitettiin sinne tuulimyllykortteleiksi. Tämä on karkea yleistys, itse olen asunut sellaisissa lähiöissä minun lapsuudessani, ne olivat lasten kannalta kyllä ihan mukavia. Niissäkin oli vielä todella hyvät asuntopohjat. Ulkonäkö oli sitä pesubetonia. Ensimmäinen kerros oli täysin umpinainen, sitä kutsuttiin kellariksi. Tuli tämmöinen käsite, kun maanpäällinen kellari, joka on minun mielestäni aivan absurdi asia. Siltä se tosiaan näytti ja siltä se vaikutti. Muistan kun meni lapsena sinne maanpäälliseen kellariin saunaan siellä, mentiin pitkää betonikäytävää ja sitten siellä oli ne saunatilat, kaksi pukuhuonetta ja keskellä sauna.

- Pelottavina paikkoja minäkin muistan ne kyllä lapsuudestani. Ihan samanlaisessa talossa asuneena.

Just näin! Me asuttiin jossain vaiheessa ensimmäisessä kerroksessa tällaisessa seitsemän kerroksisessa Puolimatkan talossa ja meillä oli parveke, ja parvekkeelta näki toisen seitsemän kerroksisen talon päädyn, joka oli tämmöinen umpipääty. Se oli se näkymä. Meillä oli tosiaan se päätyhuoneisto itsellämmekin, mutta päädyssä ei ollut ikkunoita. Muistan vieläkin sen pohjan, se oli erinomainen pohja. Kun muutettiin, siellä oli joka huoneessa yksi tapetti, nyt sitä kutsuttaisiin tehosteseinäksi. 70-luku oli tällainen, että arkkitehdin ammattitaitoa käytettiin asuntojen sisätiloissa ja siinä tilassa. Sitten ulkonäkö ja se miten se sijoittui siihen ympäristöön, se unohdettiin täysin.

- Miksi arvelet, että näin kävi?

Piti saada todella nopeasti asuntoja ja se asuntomäärähän oli hurjan paljon korkeampi, mitä esimerkiksi tänä päivänä tehdään, se on melkein kaksinkertainen, siihen nähden. Asunnot

olivat vielä isompia, se oli massiivista. Silloin tehtiin tällaisia aluerakentamisjuttuja, mistä Mauno Koivistokin on kuuluisa. Luukutettiin yhdelle taholle se koko alue, jollekin rakennusliikkeelle ja tämä on tavallaan gryndauksen alkujuuri. Silloin nämä rakennusliikkeet suunnitteluttivat nämä rakennukset ja tekivät ne.

- Entä sitten 80 luvulla?

No koska kaikki menevät sykleissä, niin tavallisesti on aina tämä inhimillinen, sitten kehitys ja prosessi ja tuotanto saa vallan. Sitten 80-luku oli vastaisku 70-luvulle, että katsottiin vain lukuja. 80-luku on hyvin pieni mittakaavasta, että Helsingissä esimerkiksi syntyy Länsi-Pasila, kun Itä-Pasila oli ollut sitä edellistä vaihetta, Katajanokan pää ja tällaisia. Tuli punatiiltä, monimuotoisuutta, sellaista hyvin erityyppistä taas. Nämä asunnot taas sitten ovat hyvin paljon niukempia ja pienempiä kun esimerkiksi 60-luvulla, semmoinen muutos siinä kävi. 90-luvun alku on itseasiassa semmoista riemuvoittoa. 90-luvun alusta ne, jota rakennettiin sinne 2005 asti, siinä oli todella hyvää rakentamista, ehkä 2010 asti suurin piirtein. 2000-luvulle tullessa siinä vielä jatkui tätä hitaasti alkanutta kehittämistrendiä, mutta sitten alkoi nousukausi. Tietenkin siinä oli pieni sellainen pysähtyminen 2008. Nousukausi on aina asuntotuotannolle, jos ajatellaan asumisen laatua niin aika rankkaa aikaa. Silloin ei saa tarjouksia yleishyödylliset, koska urakoitsijan omatuotanto vetää niin paljon. Tavallaan kun asuminen ei ole markkinalähtöistä, kun muu, että se liittyy aina paikkaan. Yksi tontti jossain tietyssä paikassa voi olla vain yksi tuote, siellä ei ole montaa mistä lähteä valitsemaan. Kun on nousukausi, ja niitä asuntoja halutaan ja ihmiset muuttaa esimerkiksi tämä kaupungistuminen on tullut Suomessa aika... Se on tapahtunut aika myöhään, se on edelleen - paitsi nyt koronan myötä - tapahtunut toiseen suuntaan. Koronaan asti kaupungistuminen on ollut Suomessa aika reipasta. niin kaikki on mennyt kaupaksi. Ja jos kaikki menee kaupaksi, mikä on se motivaatio lähteä kehittämään tai mikä on motivaatio tehdä parempaa kuin se minimi.

- Nyt eletään ajassa, että tarvittaisiin ehkä taas sellaista suunnittelunäkemyistä.
- Sinä olet tuonut esiin, että arkkitehdit mielellään suunnittelisivat tänäkin päivänä kaikille mielekkäitä koteja mutta useasti tulee vastaa raha, kustannustehokkuus. Varsinkin kaupunkikeskustoihin rakennetaan nykyään taloja, joiden runko syvyys on niin suuri, että porrashuone toteutetaan talon sisälle. Erokkinä voidaan tosiaan nostaa nuo 70-luvun tuotanto, mitä otitkin esiin, jo ja siellä tärkeänä elementtinä oli nimenomaan runkosyvyys, oli selkeästi pienempi.
- Millä tavalla suuri runkosyvyys vaikuttaa asuntuosuunnitteluun?

Kun 70-luvulla säästettiin julkisivusta ja ympäristöstä, niin nyt säästetään sieltä talon sisältä. Tämä on tavallaan sitten siitä mistä säästetään. Olen kyllä itse sitä mieltä, että kustannus tehokkuuskin... Me ollaan nyt vähän niin kuin silloin 70-luvulla, me ollaan sen prosessin vankina. Samalla rahalla me pystyttäisiin tekemään ihmisille parempia asuntoja, elinympäristöjä, mutta se prosessi on niin vahva, että kaikki on rakennettu sen tietyn prosessin ympärille, joka tuottaa sen tietyn lopputuloksen. Tää on mun mielestä se suurin ongelma missä me nyt ollaan. Runkosyvyys aiheuttaa sen että onko siellä asunnossa paljon niitä pimeitä tiloja siellä keskellä. Jos on hirveän iso runkosyvyys ja hirveän pieniä asuntoja, ei tarvitse olla niin hirveän pieniäkään, niin asunnoista tulee sellaisia putkilomaisia. Jos siellä

on se keskikäytävä, eikä niitä erillisiä porrashuoneita semmoisina palasina, niin kuin näissä lamelleissa tyypillisesti on, niin silloin se keskikäytävä aiheuttaa sen, että ne kaikki asunnot aukeavat vain yhteen suuntaan, että on vaan yhteen suuntaan ikkunat. Eli läpituulettavuus on utopiaa. Sitten jos asunnot ovat kauhean pitkulaisia, niin ideaalihan on, että asunnot ovat neliö, ja myös se, että tullaan sisään asuntoon siitä keskeltä. Se tarkoittaa silloin, että pääsee helposti huoneesta toiseen, sitä käytävätilaa on aika vähän, asunto aukeaa useinmiten kahteen suuntaan. Ne ovat helpommin kalustettavia, jos sinne neliömalliseen asuntopohjaan saisi niitä neliön mallisia huoneita. Tällaiset hassut tekniset kuulostavat asiat kuten runkosyvyys, niin se yhtäkkiä vaikuttaa tosi vahvasti siihen, että voiko ihminen laittaa vuoteen ainoastaan yhteen kohtaan vai onko sillä monta mahdollisuutta siinä sisustaessa.

- Mitä tuolle asialle voidaan tehdä tämän päivän täydennysrakennustarpeiden keskellä vai voidaanko sille tehdä mitään? Puhuit tuossa aikaisemmin että 50-luvulla oli niukkaa, oli kaikesta pulaa, tehtiin pieniä asuntoja mutta erittäin toimivia asuntoja. Mitä me voidaan ottaa oppia sieltä, vai voidaanko ottaa niin että voitaisiin vapautua tästä prosessin vankeudesta?

Minä uskon, että meidän on pakko miettiä kaikkia näitä asioita uusiksi, että nämä ilmastojutut ja koronan jälkimainingissa vielä ollaan ja nyt kun on sota Euroopassa, niin se laittaa meidät taas miettimään tällaisia huoltovarmuusasioita. Rakentaminen vie 50% kaikesta maailman materiaalista ja 30% neitseellisestä materiaalista. Meidän pitää oppia rakentamaan mahdollisimman niukoista materiaaleista, ja 50-luku on kohottava esimerkki, että se on mahdollista.

- Mietit että kustannustehokkuusajattelu on tuonut markkinoille runsaasti pieniä asuntoja ja asuntojen keskimääräinen pinta ala on vähentynyt hirvittävästi viimeisen 20 vuoden aikana.
- Puhutaan paljon siitä, että yksiöitä rakennetaan liikaa. Sitten kun mietitään asumisen laatua yksiöiden näkövinkkelistä, joissa yksinasuvien virallisen määritelmän mukaan kukaan ei asu ahtaasti, jos asuu yksin yksiössä. Kuitenkin esim parinvuoden takaisessa väitöskirjassa arkkitehti Anni Tervo osoitti, että yksin asuvat kaipaavat enemmän tilaa ja kokevat olevansa väliinputoajia ja tuon määritelmän vuoksi kuitenkin näitä väliinputoajia on Suomessa yhä enemmän, tällä hetkellä jo 1,3 miljoonaa ihmistä asuu Tilastokeskuksen mukaan yksin, ja väestö vanhenee ja tuo määrä vain kasvaa. Sinäkin Henna olet puhunut sen puolesta, että jokainen ihminen ansaitsisi 2 huonetta, miksi näin?

Tämä keskustelu on mennyt jotekin hassusti, että sitä dominoi tämmöiset nuoret kohtuu hyvin tulevat kaupungissa asuvat sinkut. Kuitenkin suuri osa näistä yksin asuvista on yli 65-vuotiaita. 65-vuotiaathan voi olla ihan minkälaisia ihmisiä vain.

- Tällä hetkellä yksinasuvista 45% on 60 vuotta täyttäneitä, että todellakin suuri osa on vanhempia ihmisiä.

Kyllä ja yli 70-vuotiaita on todella paljon, ja 70-vuotiaatkin ovat oikeastaan vielä työelämä ihmisiä, mutta sitten kun mennään vanhempiin ihmisiin niin siellä tulee tosi paljon sitä, että ihminen on 90% sisätiloissa, mutta nämä ihmiset voi olla 100% omassa kodissaan. Ne ei

pääse minnekään. Silloin se kodin merkitys on ihan toinen kuin silloin kun voi valita, että koko kaupunki on oma olohuone. Voi mennä sitten sinne kahviloihin ja on sitä sen tapaista liikkumavapautta. Nämä ihmiset, niiden pitäisi saada hyötyliikuntaa siellä, niitten pitäisi viettää mahdollisesti sosiaalista elämää. Voi tulla, vaikka siskonlapsia kylään tai joku voi vaikka haluta yöpyä siellä. Sitten kun tulee vielä vanhemmaksi, tarvitaan myös näitä avustajia ja muutenkin se, että pystyy liikkumaan tilasta toiseen. Sillä on hirveän suuri vaikutus siihen psyykkiseen hyvinvointiin. Mehän tehdään näitä ympäristöjä, ei ne ole mitään ihmisen säilytyspaikkoja. Me tehdään näitä, että kaikki voitaisiin hyvin. Että meillä olisi onnellinen elämä. Me ei saada tehdä rakenteellisesti ongelmia, että laitetaan joitain ihmisiä... Ihan sama nyt, kun on huomattu, että opiskelijat korona-aikana ne voi pahoin niissä putkiasunnoissa. Kyllä se että, jos joutuu olemaan yhdessä ja samassa tilassa niin se, että pääsee toisenlaiseen tunnelmaan ja tosiaan vielä pitäisi vielä keittiöhinkin tai keittokomeroihin saada se ikkuna takaisin, että olisi pikkasen vaihtelua.

- Millä keinoin sitä voitasi saada?

Minusta ainakin ihan sellainen, että tuolla Hollannissahan on tämä minimi asuminen sillä tavalla, että se pitää olla 17,5 neliötä tyhjää tilaa ja sitten siinäkin oli, että yhden sivun pitää olla 3,6 metriä. Tämä tarkoittaisi sitä, että olisi joku tällainen oikea tila siinä huoneessa ja sitten olisi kaksio, että olisi vähintään se keittokomero.

- Eli pitäisi saada jonkinlaiset laatumääritteet, säädökset.

Jotenkin tällä hetkellä tuntuu, että ei mikään liiku tällä puolella ilman määräyksiä tai vähintään jotain kannusteita. Nythän markkinat on ihan tukossa näistä sijoitusasunnoista ja putkilothan ovat sijoitusasuntoja, eihän ihmiset halua sellaisia ostaa itse itselleen. Helsingissäkin niitä on rakennettu niin paljon ja sijoittajat on korkojen takia muutenkin lähteneet sitten pois, niitä on liikaa.

- Tähän ollaan varmasti jo havahtumassa, jos ei jossain jo havahduttu.
- Pohdimme tässä Asumisen laatu -podcastin jaksossa Suomen arkkitehtiiliiton SAFAn puheenjohtajan Henna Helanderin kanssa laadukkaan asumisen elementtejä.
- Korostat Henna asumisen laatutekijänä myös valon merkitystä. Ei varmasti tarvitse kenellekään suomalaiselle perustella sitä miksi täällä pohjolassa asuntojen olisi hyvä olla valoisia, mutta millaisin keinoin arkkitehti saa tuotua asuntoon valoa ja mitä se vaatii esimerkiksi hankeen tilaohjelmalta?

Tässä me tullaan taas tähän runkosyvytyteen, että jos kaavassa on annettu se mahdollisuus, että pystyy tekemään jotain muuta, kun paksurunkoista, niin se on jo paljon. Jossain vaiheessa tehtiin erkkereitä, tehtiin poimuja julkisivuun. Nythän kustannustehokkuutta ohjataan kaikennäköisillä tavoitearvoilla, niin kuin excelillä ja siellä on tehokkuuslukuja esimerkiksi pohjapinta-alan suhde julkisivuun, siihen kalliimpaan ulkoseinään. Se ajaa siihen, että sitä ulkoseinää yritetään tyypistää mahdollisimman pieneksi jokaista asuntoa kohtaan. Tällaisiin asioihin pitäisi päästä jotenkin kiinni, että jos me halutaan parempaan asuntoon, ja hyväksyä se, että vielä 90-luvulla tehtiin, että taloissa oli niitä mutkia ja ne tekivät myös esim. sisäpihoista kauhean kivan näköisiä myös sinnekin suuntaan. Valo on

tos, tosi tärkeätä. Meillä on tosi vähän tutkimusta Suomessa, joka on yks ongelma, että meiltä puuttuu tämä rakennetun ympäristön tutkimuslaitos kokonaan, tosin lääketieteen puolella, on THL:t ja näin. Rakennetun ympäristön puolella vaikka tämä on yksi Suomen suurimmista aloista työllistävä ja kaikki muu, mikä vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin, siitä huolimatta niin meillä ei ole sellaista. Valoisuudesta on tutkimuksia, ulkomaalaisia lähinnä, ja siellä on käynyt ilmi, että ensinnäkin luonnonvaloa toistaiseksi ei pystytä simuloimaan ja se vaikuttaa meidän hormonitoimintaan, kahteen eri hormoniin. Se on todella oleellista siihen, että me jaksetaan tehdä ja olla maailman onnellisin kansa. Mitä me voidaan sitten tehdä?

Me voidaan tosiaan tehdä näitä poimuja näihin asuntoihin. Me voidaan tehdä niin, että se meidän ainoa parveke, joka on usein tosi tärkeä asia asunnossa, niin että se ei ole kaikkien ikkunoiden edessä. Että on myös sellaisia ikkunoita, joitten edessä ei ole melkein 3 metriä tämmöistä kantoa päällä. Minäkin olen ollut joskus Saksassa suunnittelemassa asuntoja, niin kyllä sekin oli niin ihanaa siellä. Kaikki asunnot piti aina aueta ainakin kahteen suuntaan. Kyllä tämä on minun mielestä se, että me ollaan maailman pohjoisin maa, niin meidän todella pitäisi ottaa sitä valoa mahdollisimman paljon sisälle, niin kyllä tämä kahteen suuntaan asuntojen aukeaminen olisi tosi kiva. Silloin se tarkoittaa sitä, että keskikäytäväratkaisuja ei hyväksytä. Sitten se on kanssa todella, todella oleellinen asia, esimerkiksi Helsingissä aiemmin oli tällainen säännös että räystäskorkeus oli 24 metriä. Jos me nostetaan näitä taloja kauhean korkeiksi, niin tällainen yleinen valokulma heikkenee, eli se tarkoittaa, että meillä on koko ajan enemmän ja enemmän asuntoja meidän kaupungissa, jotka ei koskaan saa auringonvaloa. Minusta se 24 metriä, jonka itse Engel silloin 1800 luvulla päätti, niin sehän on seurannut meitä oikeastaan 2000-luvulle saakka. Se perustu myös siihen, että kadun profiili on mahdollisimman kaunis, mutta se perustu ennen kaikkea siihen, että asunnoilla on hyvä valaistus.

- Maailmalta varmaan jokainen on voinut löytää esimerkkejä tällaisista kaupunkimiljöistä, jossa todellakaan kadulle kävellessä ei paljon valo tule, kun on niin korkeita taloja ympärillä. Eli tähän kannattaisi kiinnittää Suomessakin tässä vaiheessa huomiota.

Taas.

- Olet korostanut myös säilytystilan tarvetta asunnoissa, millaisia säilytystiloja sinun mielestäsi laadukkaasti suunniteltu asunto pitää sisällään?

Tuossa oli joskus sellainen tutkimus Demos Helsinki -kirjasta löysin, että jokaisella suomalaisella on keskimäärin 10000 tavaraa. Tämmöinen konmarittaminen ja muu on tosi hienoja ajatuksia ja itsekkin aina yritän sitä tehdä, mutta ei minun mielestä voida vaatia, koska näitä ihmisiä on niin erilaisia toiset ovat runsaita ja toiset tykkäävät niukemmasta. Meillä on ihan sellaisia perustarpeita liittyen tietenkin kaikkeen ruuanlaittoon ja hygienian ja tällaisen, mutta sitten meillä on tällainen spesiaali perustarve täällä Suomessa, että meillä on neljä vuodenaikaa. Se tuottaa ihan hirveästi erilaisia ulkovaatteita ja sisävaatteita ja kenkiä ja muuta tällaista näin. Nykysäilytystiloissa todella huonosti on huomioitu tämä asia, että me todella tarvitaan. Sitten meillä on harrastuksia ja toiset harrastevälineet tarvitsevat paljon tilaa ja jokaisessa asunnossa olisi kyllä hyvä olla se yksi vaatehuone, minne voi laittaa

vaikka sen varapatjan tai jonkun muun. Hienoja oivalluksia ollut esimerkiksi, että eteisessä heti on sellainen ihan vähän normaalia suurempi kaappi, mutta se on vähän niin kuin huone. Että ihan täysikorkuinen, mihin voi laittaa ne jääkiekkokamat tai jotkut tällaiset, sukset tai vaikka pyörän saa sinne tai lasten pulkat.

Sitten me tarvitaan niitä talon yhteisiä varastoja. Niitäkin voisi olla siellä vaikka kerroksissa, jos me tehdään pimeitäkin tiloja ja ylipäänsä se ensimmäinen kerros on aika surullista, että se luovutetaan just varastoille, kun siellä pitäisi olla sitä, niin kun mahdollisuuksia elämän muille joustotoiminnoille, niin ehkä siellä kerroksessa voisi olla siinä porrashuoneen yhteydessä jotain säilytystilaa, siinä voisi jopa vahingossa tutustua naapuriin.

Sitten tämä pyykinkuivaus se on minun mielestäni tosi iso asia, että tuota nyt minä hyppään säilytystiloista tänne märkäpuolelle, mutta tuota minusta se on ihan kummallista että me Suomessa niin tungetaan sinne yhteen tilaan kaikki. Et meillä on siellä pyykki ja likaset vaatteet ja sitten meillä on siellä puhtaat vaatteet tai usein tämä pyykinkuivausta ei ole edes kunnolla mietitty. Sitten meillä on pesu, siellä meillä on suihkut ja sitten meillä on vielä vessanpönttö, joka on niinkuin kaikista likaisista puhtaisiin kaikki suloisesti samassa kasassa. Tällaiseen todella pieneen tilaan, niin me ollaan laitettu ihan hirveästi funktioita, sellaisia toimintoja mitä meidän pitäisi iloisena tehdä joka päivä, mutta aika harva niistä kauheesti ilahtuu. Jotenkin sekin pitäisi eriyttää ja sitten ehkä voisiko tosiaan olla se, että pyykinkuivaus esimerkiksi hoidettaisiin jossain muualla, ainakin lakanat ja tällaiset näin.

- Tuo on kyllä kesto-ongelma varmasti suuressa osassa suomalaisia asuntoja. Toi oli mielenkiintoinen, kun mainitsin tuon eteistilan yhteydessä oleva pieni huone, säilytystila. Tuli mieleen A-Kruunun Kalasataman kohde, jossa on toteutettu just ihan alle 5 vuotta sitten valmistunut talo, eteiseen todellakin tällainen säilytys, ei se ole komero vaan se on pieni huone ja se tuli mieleen, että siellä voisi säilyttää vaikka mitä, jos todellakin vähän isompaa. Tänä päivänä ihmiset säilyttävät pyöriäänkin sisällä, että olisi mahdollisuus, eikä ole siinä huonetilassa silmissä nämä asiat.
- Minua itseäni on erityisesti viehättänyt näkemyksesi kauneuden ja kodin hyvän tunnelman merkityksestä asumisen laatutekijänä.
- Toki nuo asiat ovat katsojan silmissä mutta miksi kauneuden ja hyvän tunnelman huomionottaminen on asuntosuunnittelussa tärkeää ja miten niitä voidaan suunnitella edistää?

Kyllähän me voidaan paremmin, kun on sellainen ympäristö, missä me itse viihdymme. Winston Churchill on aikoinaan sanonut tosi hyvin, että ensin me muokataan ympäristöä, jonka jälkeen se ympäristö muokkaa meitä. Se, minkälaisia asuntoja me tehdään ja tunnetaanko me siellä itsemme tervetulleiksi, niin se vaikuttaa meidän minäkuvaan. Ja se vaikuttaa siihen, että miten me kohdellaan itseämme ja miten me kohdellaan muita. Vähän sama, kun tuossa säilytystiloissa, että kyllä me halutaan myös - ehkä tuommoinen kontrolloiminen on väärä sana - mutta me halutaan hallita omaa elämäämme, os meillä on koko ajan kauhea tavarakaos - siis ihmiset ovat tässä erilaisia - toiset ei kärsi tästä ollenkaan mutta jos tavaroilla voisi olla edes periaatteessa mahdollisuus olla jossain

paikoissa, että jos me saadaan siitä meidän ympäristöstä sillä tavalla harmonia mitä me itse kaivataan, niin kyllä se rauhoittaa meidän omaakin mieltä. Se lisää meidän elämänhallintaa.

- Tuon allekirjoitan kyllä itsekin. Käytän kikkakolmosena, kun tulee hektinen aika niin, siivoan asunnon kuntoon, nii se jollakin tavalla se muka tuottaa tunteen, että nyt tässä asiat ovat hallinnassa.

Se on vähän niin kuin oman mielen siivoamista.

- Puhutaan lopuksi vielä asuntosuunnittelun tulevaisuudesta. Asumisen vaateet ovat viimevuosian ovat myllerryksessä, muun muassa mainittuun korona-ajan etätyön lisääntymisen myötä mutta myös ilmastonmuutos vaikuttaa meidän käsityksiin asumisen laadusta. Miltä asuntosuunnittelun tulevaisuus näyttää arkkitehtiliiton puheenjohtajan silmin?

Minä uskon, että nyt me olemme muutoksen edessä ja toivoisin, että tästä lähtisi tämmöinen iso keskustelu, että minkälaista, ja toivon että se on monimuotoista ja tietyillä tavoin uskon siihen, että asuminen monimuotoistuu. Tästä sattumoisin eilen luin jostain, että Kuopiossakin... Niin se oli siinä Olli Lehtovaara haastattelussa - että Kuopiossakin oli rakentaneet sellaisia pieniä mökkejä näille asunnottomille miehille, että jokaiselle on vähän sen oloista, missä oikeasti tuntee itsensä siksi parhaaksi versioksi itsestään.

- Mihin asioihin päättävien tahojen kannattaisi kiinnittää nyt huomiotaan, että vältetään asumisenlaadun heikkeneminen?

Mites lähdetään muuttamaan tätä isoa massaa, mitä tämä asuntotuotanto on. Ehkä me tarvitaan pari semmoista ovelaa ja jännää uutta määräystä, sitten ehkä me tarvitaan just sitä jonkintapaista kansanliikettä, että ihmiset näkevät, että voi saada jotain muuta mitä on tarjoilla tuolla uudistustuotannossa. Koska sieltä kun katsoo niitä, niin tuntuu, että katsoo niitä samoja pohjia koko ajan. Ehkä tämäntapaisia uusia määräyksiä voisi olla kuten tosiaan se, että voitaisiin palauttaa noita keittiöitä - ei niin että kaikki - mutta vaikka yksi kolmasosa, niin pitää olla keittiö ikkunalla tai keittokomero ikkunalla. Sitten että saataisiin kahteen suuntaan aukeavia asuntoja enemmän. Miten saataisiin sitten isosti? Kyllä itse asiassa uskon, että se rakennetun ympäristön tutkimuslaitos voisi... ja siihen liittyvä ajatushautomo voisi olla aika hauska. Se voisi antaa syötteitä sitten tähän keskusteluun ja vähän niin kuin lihaa luitten ympärille ja pikkaisen haastaa ja sieltä voisi tulla sitten sellaisia niin kuin jotain ehdotuksia, joihin ei pysty vastaamaan tällä samalla.

- Tuo ajatushautomo sellainen keskeinen asia, jonka laittaisit kuntoon, jos sinulla olisi valta päättää?

Kyllä! Ehdottomasti. Tämä on pari minun mielestä. Sitä minun mielestä Suomi tarvitsee just nyt.

- Tällä kertaa tässä A-Kruunun tarjoamassa Asumisen laatu -podcastissa katsottiin asiaa arkkitehdin silmin, kun vieraana oli Suomen arkkitehtiliitto SAFAn puheenjohtaja Henna Helander, kiitos Henna, että tulit mukaan keskustelemaan kanssani.

Kiitos tämä oli ilo.

- Ja kiitos sinulle hyvä kuulija, kun kuuntelit tärkeää asiaa asumisesta.